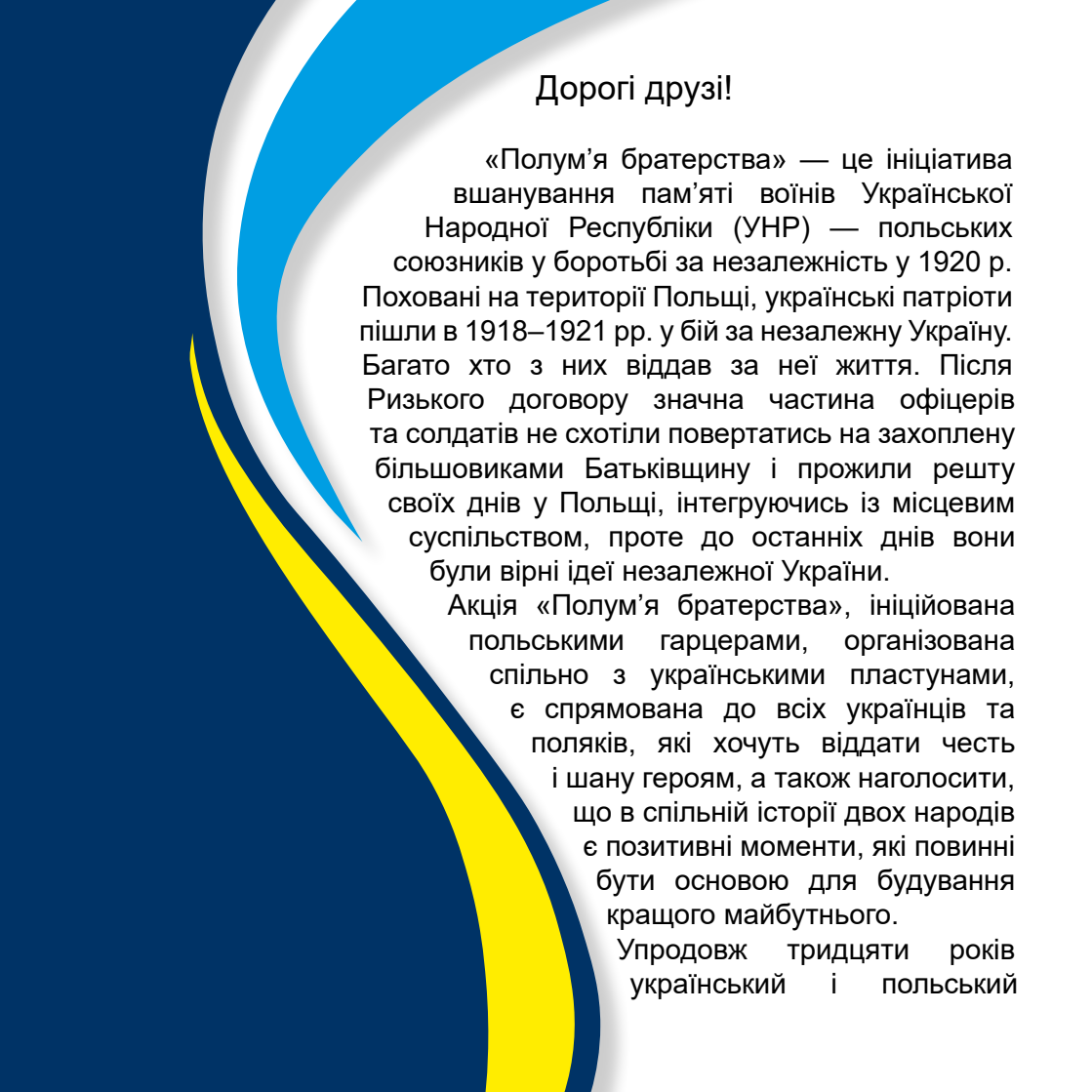

Полум'я Братерства

14 серпня
о 18:00 год.

Дорогі друзі!

«Полум'я братерства» — це ініціатива вшанування пам'яті воїнів Української Народної Республіки (УНР) — польських союзників у боротьбі за незалежність у 1920 р. Поховані на території Польщі, українські патріоти пішли в 1918–1921 рр. у бій за незалежну Україну. Багато хто з них віддав за неї життя. Після Ризького договору значна частина офіцерів та солдатів не схотіли повертатись на захоплену більшовиками Батьківщину і прожили решту своїх днів у Польщі, інтегруючись із місцевим суспільством, проте до останніх днів вони були вірні ідеї незалежної України.

Акція «Полум'я братерства», ініційована польськими гарцерами, організована спільно з українськими пластунами, є спрямована до всіх українців та поляків, які хочуть віддати честь і шану героям, а також наголосити, що в спільній історії двох народів є позитивні моменти, які повинні бути основою для будувannya кращого майбутнього.

Упродовж тридцяти років український і польський

народи зробили багато кроків назустріч приязні. Глави Церков в обох країнах публічно обмінялися словами християнського прощення та нагадали, що не можна сваритися про те, хто й кому вчиняв більші кривди. Останніми роками українці відчували велику підтримку поляків під час Помаранчевої Революції, Революції Гідності, а також сьогодні, у час анексії Криму й війни з Росією. Кожен із нас може сьогодні будувати дружні відносини обох народів, адже зараз Польща є місцем проживання сотень тисяч українців. Поляки та українці зустрічаються кожного дня на вулиці, в школі, на роботі. Водночас, в обох наших країнах у публічному просторі щораз частіше чути голоси ворожості, недовіри, які закликають до засудження сусідів, без огляду на власні провини. Попри те, що сьогоднішня і перспектива майбутнього двох народів

повинні бути головними, зараз про польсько-українські відносини в публічному просторі говориться дуже часто виключно в історичному контексті та контексті жертв. На жаль, багато середовищ та засобів інформації у Польщі наголошують лише негативний історичний контекст українсько-польських відносин. Попри те, що в нашому спільному минулому були не лише темні, але й світлі моменти, на перший план сьогодні виноситься те, що нас роз'єднує.

З повагою сприймаємо зобов'язання, щоб у кожному бачити ближнього, а також слова Яна Новака-Єзьоранського, що мирні відносини між народами найефективніше будується на рівні громадян. Не забуваємо науку, яку несуть кривди, вчинені обома народами, але майбутнє хочемо будувати на тому, що нас єднає.

Історія

У 1918 р. українці та поляки зустріли свою незалежність як народи у стані війни: 1 листопада того ж року розпочались польсько-українські бої за Львів та терени Галичини й Волині. Змагаючись за частину території, яка була меншою ніж найменше із сьгоднішніх воєводств, обидві молоді держави, Польща й Україна, підставлялися під удари зі сторони спільного ворога — більшовиків, а українці ще й зі сторони так званої білої Росії.

Лише через півтора року обидві сторони дозріли до спільних дій проти смертельної загрози зі сходу. У квітні 1920 р. Польща та Українська Народна Республіка уклали військовий союз, який передбачав взаємне визнання і підтримку обох держав та визначив кордони між ними після перемоги з більшовиками.

У травні разом, поляки та українці, зайняли Київ.

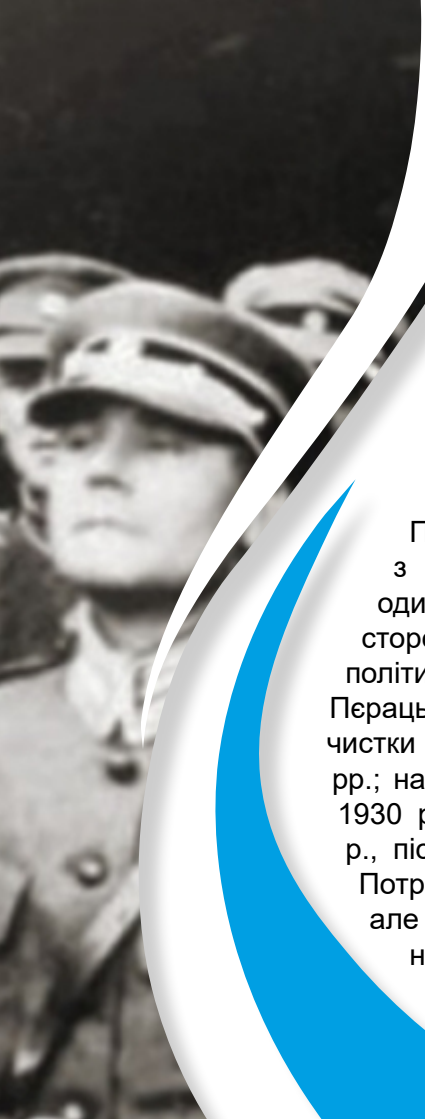
В наступні місяці внаслідок офензиви більшовиків, польські та українські війська примушені були відступати та віддавати частину своїх територій. У вирішальні дні в серпні 1920 р. Польща знайшлась у скрутній ситуації. Серед усіх держав, Україна була єдиною, яка прислала Польщі не лише слова підтримки, не офіцерів-спостерігачів і не старе військове спорядження, але й боєздатну армію, яка пліч-о-пліч з польським військом уступила в двобій з ворогом. На той час ця армія нараховувала близько 8000 солдатів, а вже до кінця спільних дій збільшилась до майже 40 тис.

Важливою подією в останні дні серпня 1920 р. була оборона Замості від більшовиків. Місто захищали польські війська разом із українськими вояками з 6-ї Січової стрілецької дивізії

на чолі з полковником (пізніше генералом) Марком Безручком. Завершені успіхом бої на захист так важливої фортеці, допомогли затримати марш російської 1-ої Кінної армії на Варшаву та цим самим дали можливість перемоги у Варшавській битві. Українські союзники були високо оцінені як польськими офіцерами, так і спеціалістами з французької військової місії в Польщі.

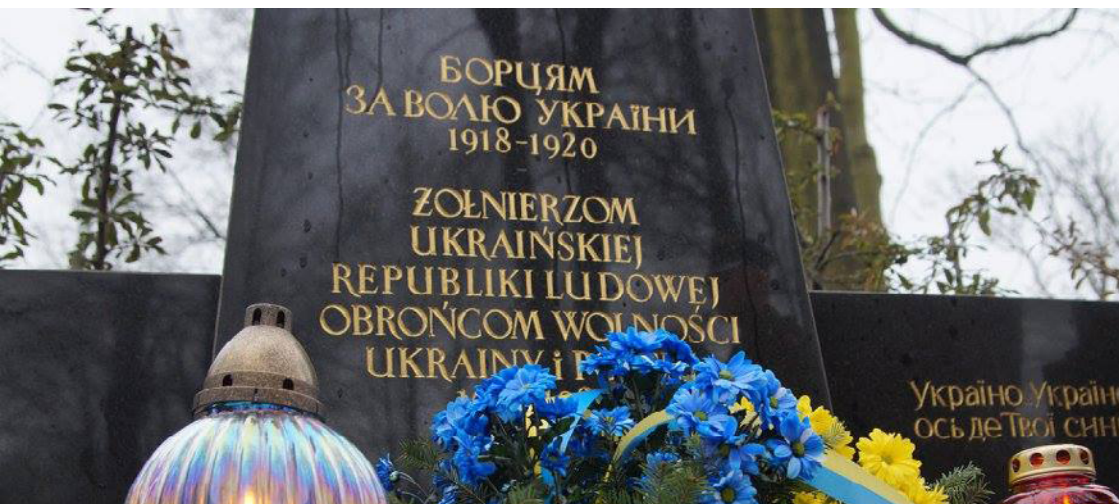
У жовтні 1920 р. Польща, яка перемогла, уклала перемир'я з більшовиками та відмовилась від дальшої боротьби за вільну Україну. Українцям довелося почекати незалежності більше як сімдесят років. Після Ризького трактату солдатів і офіцерів Армії Української Народної Республіки розміщено в таборах інтернованих у Пикуличах біля Перемишля, Ланцуті, Вадовицях, Домб'ю біля Кракова, Страдомі біля Ченстохови, Каліші, Александрові-Куявському, Пйотркові-

-Трибунальському, Стшалкові біля Слупци і Здунській Волі, а також у військових центрах у Бидгощі, Сосновці, Тухолі та Варшаві. Незважаючи на складні умови й озчарування, вони намагались самоорганізуватись, створювати культурні установи, школи, видавати пресу. Юзеф Пілсудський зустрівся з інтернованими у таборі в Щипйорні і сказав відомі слова: «Я перепрошую вас, я дуже вас перепрошую, так не повинно було бути». Після ліквідації таборів багато колишніх офіцерів і воїнів Армії УНР залишились на території Польщі. Лічені з них знайшли роботу як так звані контрактні офіцери в польському війську та адміністрації, інші заробляли на життя як представники вільних професій, а інколи як звичайні робітники. Декілька серед них стали професорами польських вищих навчальних закладів. Українські офіцери часто ставали суспільно-культурними діячами

у локальних українських громадах, але безсумнівно також ставали членами польського суспільства, розділюючи з поляками радості та турботи щоденного життя. Багато з них дожили до 1939 р. та знайшлися серед більш ніж 120 тис. українців, які боролись в обороні Речі Посполитої у лавах Війська польського у вересневій кампанії. Їхні останки спочивають на кладовищах у кількадесяти місцевостях у Польщі.

Протягом чверті століття після війни з більшовиками, українці та поляки завдали один одному багато кривд (на боці української сторони атентати, а також убивства відомих політиків Тадеуша Голувка й Броніслава Перацького, під час Другої світової війни етнічні чистки на Волині та у Східній Галичині у 1943–1945 рр.; на польській совісті — пацифікація Галичини 1930 р., руйнування церков на Холмщині у 1938 р., післявоєнні етнічні чистки, операція «Вісла»). Потрібно про них пам'ятати та робити висновки, але вони не можуть затьмарювати світлих епізодів нашої спільної історії. Братерство вояків обох народів у 1920 р. повинно стати для всіх нас дороговказом.

Як взяти участь в акції?

1. Розшукайте місця поховання воїнів УНР в околиці свого проживання. Перевірте, в якому стані є могили та їхнє оточення. Поінформуйте власників об'єктів про свої наміри. Щоб знайти місця поховань, ви можете скористатись інформацією з цього довідника або публікацією д-ра Олександра Колянчука «За нашу і Вашу свободу».

1. Дізнайтесь, чи у Вашій околиці діють пластуни або місцеві гарцери (поль. ZHP), якщо так, чи вони беруть участь в акції «Полум'я братерства» і в який спосіб Ви можете до них доєднатися. З пластунами можете зв'язатися через фейсбук, шукаючи «Пласт Польща», або пишучи на адресу: kps.plastpl@gmail.com.
2. Будьте готовими заопікуватись місцем спочинку воїнів, тобто, в алежності від стану могил, може треба буде очистити пам'ятник, облаштувати могилу, посадити нові рослини, освіжити написи тощо. Бажано, щоб Ви не робили цього самі, а в гурті з поляками й українцями, які спільно хочуть віддати шану героям.
3. Зробіть, будь ласка, фото або коротке відео, щоб показати результати Ваших зусиль, а також для надихання інших. Після закінченої праці, підійть із друзями, з якими Ви працювали, на спільну ватру або іншу зустріч, щоб разом відпочити і інтегруватись, адже акція має не лише символічний вимір, а також має на меті будувати мости між нами.

14 серпня одягніть вишиванку або пластовий однострій і о 18:00 годині запаліть на могилах воїнів УНР «Полум'я братерства», покладіть квіти на місця їхнього спочинку. Прочитайте зібраним особам біографії воїнів, історії з часів спільної боротьби двох народів. Не забувайте зробити гарну світлину і поділитись нею у соцмережах (обов'язково з **#plomienbraterstwa #ruchpro #plastpl**), або надіслати на kps.plastpl@gmail.com.

Місця пам'яті* (список за алфавітом):

Августув (поль. Augustów) — могила Гаврила Панька (1895–1921), козака 3-ої Залізної стрілецької дивізії Армії УНР.

Александрів-Куявський (поль. Aleksandrów Kujawski) — Український військовий цвинтар (т.зв. Козацька могила) при колишньому таборі інтернованих.

Барглів Костельний (поль. Barglów Kościelny) — поховання Івана Півченка (пом. 1934), козака 5-ої Херсонської дивізії Армії УНР.

Бартошиці (поль. Bartoszyce) — могила учасника війни 1920 р. Максима Марушечка.

Біла-Підляська (поль. Biała Podlaska) — на православному цвинтарі могили: Семена Лещука (1880–1941), підполковника Армії УНР, згодом учителя; сотника Армії УНР Володимира Кубашевського (1862–1935).

Білосток (поль. Białystok) —

православний цвинтар: поховання Методія Довбні (1897–1931), інженера-лісовика; офіцерів: Дмитра Зорянки, С. Йодка, М. П'ятницького, інженера Олександра Мартиніва (1894–1938), Дмитра Коваленка (1892–1938), сотника Юрія Забродського (1893–1933).

Вадовіце (поль. Wadowice) — воєнне кладовище, ділянка воїнів Армії УНР.

Варшава (поль. Warszawa) — Православний цвинтар на Волі: могили 16-ох генералів, а також кількадесяти офіцерів і солдатів Армії УНР, серед них: генерала Марка Безручка (1883–1944), організатора 6-ої Січової стрілецької дивізії, учасника походу на Київ у квітні 1920 р., командира оборони Замості в серпні 1920 р., у міжвоєнний період працівника польського Військового географічного інституту; Володимира Сальського (1885–1940), командира Армії УНР, міністра Уряду УНР; Василя Біднова (1874–1935),

члена Української Центральної Ради, історика релігії, професора Варшавського університету; Олександра Чубука-Подольського (1887–1960), учасника походу на Київ у 1920 р., згодом православного капелана Польського війська; Олександра Пащевського (1874–1944), генерала й головного капелана Армії УНР, потім пароха собору святої Марії Магдалини у Варшаві; на Повонзковському кладовищі (kw. 234-V-5/6): могила Генрика Юзевського, поляка, віце-міністра внутрішніх справ УНР, потім міністра внутрішніх справ II РП, волинського воєводи (проводив політику мирного співіснування українців та поляків на оліні).

Вжесня (поль. Września) — могили Івана Осельського (1894–1935), сотника Армії УНР, а також Михайла Беседина (1894–1935), сотника у 1-му Лубнянському полку Окремої кінної дивізії Армії УНР.

Влоцлавек (поль. Włocławek) — православна ділянка міського кладовища: могила Олександра Ляшенка (1883–1944), полковника, українського дипломата, художника.

Вроцлав (поль. Wrocław) — Особовицьке кладовище: гріб Антона Ярмака (1900–1986), офіцера Армії УНР, згодом контрактного поручника Війська польського, учасника Вересневої кампанії 1939 р.; могила сотника Армії УНР Івана Дегтяренка (1892–1969); також у місті є кільце ген. Марка Безручка.

Гайнівка (поль. Hajnówka) — на православному кладовищі могили вбитих у 1941–1943 рр., у тому числі Петра Шевчука (1895–1941), воїна армії УНР, убитого нацистами; при храмі святого Димитрія Солунського — могила Григорія Ковальчука (1900–1973), воїна Армії УНР.

Голя б. Володави (поль. Hola k. Włodawy) — могила Прокопа Вовнюка (1900–1993), учасника війни 1920 р.

Грубешів (поль. Hrubieszów) — на православному кладовищі: могила о. Василя Ляшенка (1890–1956), архітектора, вчителя, православного священика; поховання о. Миколи Костишина (1892–1971), капелана Армії УНР.

Гданськ (поль. Gdańsk) — могила

Євгена Лібацького (1888–1964), поручника Армії УНР, потім учителя, діяча Українського суспільно-культурного товариства; важливий символ українсько-польського співжиття: пам'ятник святому Володимирові біля греко-католицького храму (Zaulek Św. Bartłomieja).

Ґдиня (поль. Gdynia) — могили воїнів Армії УНР, у тому числі Атанасія Криворотька (1903–1988) та Томи Ґарната (1899–1972).

Ґнєзно (поль. Gniezno) — могила Володимира Чайковського (1895–1966), сотника 6-ої Січової стрілецької дивізії Армії УНР, учасника оборони Замості у серпні 1920 р.

Ґрудзьондз (поль. Grudziądz) — Військове кладовище (вул. 18 Pułku Ułanów Pomorskich), православна ділянка: могила Івана Гітченка (1890–1927), консула Уряду УНР у Варшаві, згодом геодезиста в Ґрудзьондзі.

Демблін (поль. Dęblin) — могили солдатів Армії УНР на «царському кладовищі» на Міхалінові.

Доманово б. Більська-Підляського

(поль. Domanowo k. Bielska Podlaskiego) — могила Івана Зваричука (1896–1939), підполковника, ад'ютанта Генерального штабу Армії УНР, потім контрактного офіцера Війська польського, що загинув під час Вересневої кампанії 1939 р.

Дратів б. Ленчної (поль. Działów k. Łęcznej) — імовірне місце поховання о. Степана Малеші (1893–1942), священника, солдата української і польської армій періоду війни 1920 р.

Дубини б. Гайнівки (поль. Dubiny k. Hajnówki) — пам'ятник солдатам УНР на православному кладовищі.

Єднорожець б. Пшасниша (поль. Jednorozec k. Przasnysza) — могила Леоніда Лісовського (1886–1982), воїна 2-ої Волинської дивізії Армії УНР, потім учителя, інспектора освіти.

Жидово б. Ґнєзна (поль. Żydowo k. Gniezna) — могила графа Михайла Тишкевича (1857–1930), аристократа, художника, дипломата, мішаної, польсько-української, ідентичності, фундатора товариства «Просвіта»

у Львові, представника України у Ватикані, голови делегації УНР на мирній конференції у Версалі в 1919 р.

Загочев'я б. Балигорода (поль. Zahoczewie k. Baligrodu) — на цвинтарі біля знищеної церкви святого Архангела Михаїла: могила Віктора Осинського (1890–1940), сотника Армії УНР, організатора суспільно-культурного життя українських студентів-емігрантів у Варшаві.

Закопане (поль. Zakopane) — імовірно місце поховання генерала Теодора Тимченка (1868–1926), віце-міністра військових справ України.

Замостя (поль. Zamość) — будинок Арсеналу: пропам'ятна дошка в честь оборони Замості та генерала Марка Безручка.

Здунська Воля (поль. Zduńska Wola) — могила хорунжого Армії УНР Петра Васильченка (1891–1954).

Зелів (поль. Zelów) — могила Миколи Лівницького (пом. 1945) — батька Андрія Лівницького (1879–1954) і діда Миколи Лівницького (1907–1989) — президентів УНР в еміграції.

Зомбковиці Сілезькі (поль. Ząbkowice Śląskie) — могила Володимира Сорокевича (1900–1963), воїна Студентського куреня Армії УНР.

Іновроцлав (поль. Inowrocław) — поховання 10-х воїнів Армії УНР, у тому Василя Кучера (1900–1971).

Каліш (поль. Kalisz) — на Українському військовому цвинтарі в Щипйорні: могили воїнів Армії УНР, у тому числі генерала Наума Ніконова (1873–1925) та 17-ох полковників; на Військовому цвинтарі в Майкові (вул. Żołnierska 24): могили воїнів Армії УНР, у тому числі офіцера Міністерства військових справ УНР Василя Кривошиї (1896–1971) та азаря Воронюка (1895–1944), капелана 5-ої Херсонської дивізії Армії УНР, згодом пароха української православної церкви святої Покрови в Каліші; на греко-православному цвинтарі (вул. Górnosłaska 8): могили солдатів Армії УНР, у тому числі генерала Сергія Дядуші, головного лікаря Армії УНР, полковника д-ра Бориса Леонтієва (1878–1935), лікаря Степана Садовника (1889–1957), а також сотника Олександра Богдана

(1888–1928), директора української Гімназії ім. Шевченка в Каліші.

Катовіце (поль. Katowice) — на католицькому кладовищі (вул. Sienkiewicza): могила Олександра Притики (1895–1971), сотника Армії УНР, суспільного діяча у Польщі; на гарнізонному цвинтарі Катовіце-Муховець: поховання солдатів Армії УНР, учасників Сілезьких повстань, у тому числі Степана Гарника (1902–1921), Карла Грицюка (пом. 1981), Андрія Кравчука (пом. 1981), Андрія Яківчука (пом. 1923), Олексі Максим'юка (пом. 1933), Івана Малейчука (пом. 1928).

Кельці (поль. Kielce) — православна ділянка Старого кладовища: могила Григорія Чижевського (1886–1936), командира Артилерійської бригади 3-ої Залізної стрілецької дивізії Армії УНР, після війни геодезиста; гріб Харитона Лебідя-Юрчика (1877–1945), заступника міністра фінансів УНР, економіста, після війни директора Польського національного банку в м. Кельці; могила Миколи Зінченка (1894–1938), сотника Армії УНР, інженера-хіміка, що працював у

лабораторіях металургійних заводів (поль. „Pokój”, „Ludwików”) у м. Кельці.

Кентшин (поль. Kętrzyn) — могила Андрія Дмитренка (1889–1967), солдата Армії УНР, диригента військових і церковних хорів.

Кліщелі (поль. Kleszczele) — могила Андрія Німого (1900–1972), хорунжого Армії УНР, після війни суспільно-культурного діяча; поховання Олександра Щербаня (1898–1984), воїна УНР, театрального діяча, директора кінотеатру у Більську-Підляському; гробниці Василя Харченка (1900–1983) та Олексі Волошина (1896–1958).

Коморово б. Острові-Мазовецької (поль. Komorowo k. Ostrowi Mazowieckiej) — військовий цвинтар: могила Федора Холявки (1895–1939) — керівника станції зв'язку 3-ої Залізної стрілецької дивізії Армії УНР, потім працівника Школи підхорунжих піхоти у Коморові.

Краків (поль. Kraków) — Раковицьке кладовище: могила Миколи Чижевського (1890–1954), командира артилерії 3-ої Залізної стрілецької

дивізії Армії УНР, після війни професора Гірничо-Металургійної академії (ГМА) у Кракові; поховання Олександра Доценка (1897–1941), генерального ад'ютанта Головного отамана військ УНР Симона Петлюри, історика, публіциста; гріб Миколи Дубовицького (1903–1985), хорунжого Армії УНР, пізніше професора ГМА у Кракові; могила Юрія Корогоди (1900–1992), хорунжого Армії УНР, згодом професора вищих рільничих шкіл у Вроцлаві та Любліні, члена Польської Академії наук; поховання Івана Руденка (1896–1938), офіцера 5-ої Херсонської дивізії Армії УНР; могила Мартина Волкова (1892–1972), офіцера Армії УНР, згодом учителя, священника, посла на Сейм II РП; гріб Осипа Назарука (1883–1930), міністра УНР; могила Йосифа Білевича (1863–1942), генерала Армії УНР; могила Адріана Марушечка-Богданівського (1892–1940), полковника Армії УНР; поховання Степана Новосільського (1884–1966), батька художника Юрія Новосільського; пам'ятник-могила тих, що померли в таборі для полонених у м. Домб'є.

Ланцут (поль. Łańcut) — міське

кладовище, військова ділянка: пам'ятник і могили воїнів Армії УНР, інтернованих у таборі в Ланцуті.

Лемборк (поль. Łębork) — могила Сергія Хлопицького (1892–1978), офіцера 2-ої Волинської дивізії Армії УНР.

Лідзбарк-Вармінський (поль. Łidzbark Warmiński) — могила Петра Сенюка (1892–1976), солдата 5-ої Херсонської дивізії Армії УНР.

Лодзь (поль. Łódź) — православне кладовище: могила Іллі Ясінчука (1900–1980), сотника Армії УНР, згодом інженера, хіміка, викладача; поховання Зиновія Подушка (1887–1963), воїна Армії УНР, художника; гріб Анни Кондратченко (псевдо «Ластівка»; пом. 1941), учасниці війни 1920 р., учительки; могила полковника Володимира Третьякова (1882–1945), поховання полковника Володимира Немоловського (1892–1943), могила хорунжого Ткаченка, шофера отамана Симона Петлюри; поховання Марти Корнилецької (1898–1942) та її чоловіка Анатолія Корнилецького — театральних артистів, також військового театру УНР.

Люблін (поль. Lublin) — православне кладовище (вул. Lipowa): ділянка та пам'ятник воїнам Армії УНР; могила сотника Миколи Лютого-Лютенка (1885–1926), чиновника Міністерства військових справ УНР, фармацевта; поховання сотника Сергія Бондаренка (1900–1939), гріб сотника Пантелеймона Шитовського (1880–1942).

Нова Кішева (поль. Nowa Kiszewa) — могила Петра Шербака (пом. 1934) — солдата 6-ої дивізії Армії УНР.

Ополе (поль. Opole) — могила Миколи Можейка (1880–1945), поручника Армії УНР, учителя малювання у табірній, згодом станичній, українській Гімназії ім. Шевченка в Каліші.

Перемишль (поль. Przemyśl) — Пикулицький цвинтар: могили воїнів Армії УНР; на міському кладовищі при вул. Словацького: могили полковника Михайла Ставничука (1893–1966) та його дружини, санітарки Армії УНР, Гізелі Ставничук (1899–1957); поховання сотника Юрія Губаріва (1894–1943), офіцера-зв'язківця між Генеральним штабом УНР

та Головним командуванням Війська польського, потім учителя.

Підбілля б. Більська-Підляського (поль. Podbiele k. Bielska Podlaskiego) — біля церкви: могила Опанаса Присяжного (1889–1952), офіцера Армії УНР, потім диякона в табірних церквах.

Пінсько б. Шубіна (поль. Pińsko k. Szubina) — могила воїна Армії УНР Леонтія Фесенка (пом. 1928).

Пйотрків-Трибунальський (поль. Piotrków Trybunalski) — православне кладовище: могили українських воїнів, у тому числі Миколи Дерев'янка (1888–1978), офіцера Армії УНР, інженера; поховання офіцерів Армії УНР: Миколи Убий-Вовка (1896–1965) та Володимира Ігнатченка (1869–1963).

Плоцічно б. Сувалк (поль. Płociczno k. Suwałk) — могили воїнів Армії УНР, у тому числі сотника Олександра Осьмака.

Познань (поль. Poznań) — на Юніковському кладовищі: могила полковника Никифора Авраменка (1893–1973), командира куреня

саперів 1-ої Запорізької дивізії Армії УНР; на вентарі на Гербарх: могила сотника Армії УНР Порфи́рія Білошинського (1863–1925); на старогарнізонному цвинтарі: знищені у 1945 р., могила генерала Сергія Куліжинського (1866–1936), командира Подільської дивізії кавалерії Армії УНР та поховання генерала Володимира Ольшевського (1869–1933), заступника командира 3-ої Залізної стрілецької дивізії Армії УНР.

Ряшів (поль. Rzeszów) — Гімназія ім. Юзефа Пілсудського: пам'ятна дошка з нагоди 130-ої річниці від дня народження Симона Петлюри (1879–1926).

Скальмежиці (поль. Skalmierzyce) — могила Олександра Даїна (1877–1945), доктора медичних наук, військового лікаря Армії УНР.

Сосновець (поль. Sosnowiec) — на православній ділянці міжконфесійного цвинтаря: могила Івана Феценка-Чопівського (1884–1952), віце-прем'єра Уряду УНР, згодом професора Гірничо-Металургійної академії у Кракові;

гріб його дружини Зінаїди Феценко-Чопівської (1893–1949), діячки Союзу українок-емігранток та «Просвіти»; поховання генерала Володимира Сінклера (1879–1945), начальника Генерального штабу Армії УНР, у 1920 р. члена української дипломатичної місії у Варшаві (його підпис видіє на польсько-українській військовій конвенції від 24 квітня 1920); разом із ним похована його дружина Людмила (1889–1965); могила сотника Генерального штабу Армії УНР Петра Вдовиченка-Коморового.

Стшалково Б. Слупци (поль. Strzałkowo k. Słupcy) — на кладовищі військовополонених і інтернованих: могили бл. 500 воїнів Армії УНР, у тому числі полковника Івана Сіпполя (1861–1922), у 1920 р. заступника начальника Генерального штабу Армії УНР.

Суwalkи (поль. Suwałki) — православний цвинтар: ділянка «петлюрівців» (за церквою): могили воїнів УНР.

Сянік (поль. Sanok) — на Центральному кладовищі: могила Антона Горбачевського (1855–1944),

члена дипломатичної місії УНР у Варшаві у 1920 р., згодом сенатора II РП і маршала-сеньйора сенату у 1935 р.; на цвинтарі у Домбрувці-Руській: могила Василя Юрченка (1900–1934), сотника Армії УНР, лемківського суспільного діяча.

Тарнів (поль. Tarnów) — колишнє військове кладовище № 203 (вул. Krzyska): могила Миколи Юнакова (1871–1931), генерала, голови штабу Армії УНР, після інтернування Армії УНР у Польщі — голови Вищого військового центру УНР в еміграції, суспільного діяча; гріб Петра Дехтяря (1886–1927), сотника Армії УНР, настроювача музичних інструментів у Тарнові; імовірно місце поховання Миколи Янчевського (1875–після 1938), генерала Армії УНР, командира 6-ого Кінного куреня 6-ої Січової стрілецької дивізії, після війни суспільного діяча в Тарнові; на будинку при вул. Краківській, 11: пропам'ятна дошка, яка вказує місце офісу отамана Семена Петлюри.

Тересполь (поль. Terespol) — могила Опанаса Шведа (1880–1941), вояка

Армії УНР.

Торунь (поль. Toruń) — гарнізонне кладовище (вул. Grudziądzka): могили полковника Володимира Чагіна та солдата Григорія Охоти.

Тчев (поль. Tczew) — могила хорунжого проф. Костянтина Чеховича (1896–1987); поховання Тита-Євгена Бучаринського (1880–1968), д-ра медичних наук, хірурга.

Холм (поль. Chełm) — православне кладовище: могила Пилипа Пилипчука (1869–1940), прем'єра Уряду УНР, інженера, викладача; кладовище при вул. Львівській: гріб Михайла Васильченка (1893–1941), лікаря-бактеріолога, солдата 3-ої Залізної стрілецької дивізії Армії УНР; поховання Антона Васильчука (1885–1935), міністра УНР, суспільного діяча; могила о. вана Левчука (1867–1947), капелана Армії УНР, згодом адміністратора православної Холмської єпархії; гріб Бориса Поторжинського (1888–1943), сотника Армії УНР; поховання Миколи Карленка (1895–1940), поручника й актора театру Армії УНР.

Ченстохова (поль. Częstochowa) — на цвинтарі Кулі (поль. Kule): могили солдатів Армії УНР: поховання полковника Бориса Бракера (1872–1927); гріб хорунжого Дем'яна Даценка (1898–1933); могили: підполковника Володимира Байвенка (1885–1941), поручника Миколи Кулака (1891–1955), підполковника Петра Ярчевського (пом. 1963), полковника Володимира Бернатовича (1880–1928), полковника Володимира Руднявського (1889–1937); пам'ятна дошка «Борцям за волю України 1917–1941».

Шубін (поль. Szubin) — могила полковника Петра Рака (1894–1938), офіцера 5-ої Херсонської дивізії Армії УНР.

Шавниця (поль. Szczawnica) — могила Сергія Косаря (1895–1929), сотника Армії УНР, інженера.

Щецин (поль. Szczecin)—Центральне кладовище: могили генерала Армії УНР Михайла Ткачука (1885–1962), санітарки Олени Левченко (1899–1962), інженера Володимира Мамонтіва (1893–1972), учасника війни 1920 р., а також Григорія

Гончаренка (1899–1975), хорунжого Армії УНР, згодом проректора Рільничої академії у Щецині.

Яблонна (поль. Jabłonna) — могила Олександра Пороховщиків (1865–1944), генерала царської армії, командира Кулеметної бригади в Армії УНР, опісля вчителя іноземних мов; імовірно місце поховання померлого тут Германа Арндта (1888–після 1939), підполковника Армії УНР, командира 6-ого Технічного куреня 6-ої Січової стрілецької дивізії.

Ярослав (поль. Jarosław) — могила Івана Борима (1898–1944), дипломата УНР, лікаря.

* На основі О. Коланьчук, За нашу і вашу свободу Учасники українських визвольних змагаль 1917-1921 рр. Місця пам'яті в Польщі, Дрогобич 2018

Programowy Ruch
Odkrywców